

هزینه خارجی تراکم در راههای کشور (مطالعه موردی: آزاد راه تهران - قم، آزاد راه تهران - کرج و جاده اصلی کرج - چالوس)

فاطمه زاهد، عضو هیات علمی پژوهشکده حمل و نقل وزارت راه و شهرسازی

Ir_beh@yahoo.com 09121855703

چکیده:

با گسترش بیشتر شهرنشینی و افزایش تقاضا برای حمل و نقل، میزان تراکم هم بسیار بیشتر از قبل شده است. تراکم به دلیل رقابت بین استفاده کنندگان از ظرفیت محدود سیستم حمل و نقل بوجود می‌آید. تراکم به عنوان یک اثر خارجی شناخته می‌شود، چرا که تصمیمات کاربران حمل و نقل گاهی سبب به وجود آمدن تراکم برای سایر کاربران می‌شود. از مرور ادبیات موضوع و مطالعات تطبیقی می‌توان دریافت که با توجه به استفاده از روشهای مختلف و اهداف مختلف در برآورد هزینه تراکم، محدوده برآوردها گسترده می‌باشد. در مطالعه ای که توسط *INFRAS/IWW* انجام شده است، میزان هزینه تاخیر ناشی از تراکم در اروپای غربی حدود 128 میلیارد یورو یا 1.9 درصد *GDP* کشورهای ذیربط برآورد شده است. در این مقاله برای برآورد هزینه تراکم از رویکرد حاصلضرب ساعات تلف شده در ارزش زمان و از تابع زمان صفر برای برآورد هزینه تراکم در سه مورد آزاد راه تهران-قم، آزاد راه تهران-کرج و جاده اصلی کرج-چالوس استفاده شده است. همچنین با استفاده از داده های پروژه معتبر *Unite* برای کشور آلمان و از روش انتقال منافع با توجه به شاخص تعدیل (نسبت برابری قدرت خرید) ارزش زمان سفر در ایران محاسبه شده است. نتایج حاکی از آن است که بیشترین هزینه تراکم سالیانه برای تهران-قم و کمترین هزینه تراکم سالیانه برای جاده اصلی کرج-چالوس محاسبه شده است. مجموع هزینه سالیانه محاسبه شده برای سه راه منتخب 219.7 میلیارد ریال می‌باشد.

کلید واژه: هزینه خارجی - تراکم - ارزش زمان - تهران قم